

כריתות טז. (המשנה) עד יז. (סוף הפרק)

המשנה

ר' עקיבא: כמה חטאות חייב העושה בהעלם אחד, הרבה מלאכות מאותה תולדה, בכמה שבתות?
ר' אליעזר: חייב על כל אחת, ק"ו מנידה שבה יש מין איסור אחד; והבא על אשתו הנידה (גירסת רבה: נשותיו הנידות) 5 פעמים - חייב על כל ביאה.
ר' עקיבא: בנידה הם מוזהרים אחד על השני, מה שאין כן בשבת!
ר' אליעזר: קטנה תוכיח שאינה מוזהרת!
ר' עקיבא: קטנה תהיה מוזהרת עליו בעתיד.
ר' אליעזר: בהמה תוכיח שאינה מוזהרת!
ר' עקיבא: מי אמר שבבהמה חייב על כל אחת?

ספקו של ר"ע כפול:

1. כמה חייב העושה הרבה מלאכות מאותה תולדה (בשבת אחת),
2. כמה חייב העושה מלאכה אחת בשבתות הרבה.

כולם מודים שר"ע לא קיבל את תשובת ר"א בנוגע לספקו הראשון.

מהו ספקו השני של ר"ע, וכיצד הוא הוכרע?

זכר שבת ושכח מלאכות:
רבה: בהו"א ספק, למסקנה חייב אחת.
אביי: כבר בהו"א היה ברור שחייב אחת.
ר"ח: כבר בהו"א היה ברור שחייב על כל שבת.
שכח שבת וזכר מלאכות:
רבה: כבר בהו"א היה ברור שחייב על כל שבת.
אביי: בהו"א ספק, למסקנה חייב על כל שבת.
ר"ח: בהו"א ספק, למסקנה חייב על כל שבת.

הוכחת רבה ואביי

המשנה בשבת קובעת:

1. שכח שבת ושכח מלאכות - חייב חטאת אחת.
2. שכח שבת וזכר מלאכות - חייב על כל שבת.
3. זכר שבת ושכח מלאכות - חייב על כל אב מלאכה.

מסעיף 3 אנו רואים שהמשנה לא כשיטת ר"א. הרי ר"א מחייב על כל פעולה ולא רק על כל אב.
 מסעיף 2 אנו רואים ששכח שבת וזכר מלאכות - חייב על כל שבת.
 מסעיף 3 אנו רואים שזכר שבת ושכח מלאכות - חייב אחת.

ר' חסדא טוען שבסעיף 3 בנוסף לחיוב על כל אב הוא גם חייב על כל שבת, לכן לשיטת ר"ע תמיד מחייבים על כל שבת.

הגמרא מניחה שהתנא שר"ג סובר כמוהו, הוא התנא שעליו הוא חולק.
 רבה צריך להסביר במה חלוקים ר"א ור"ג בברייתא א' (שהרי גם ר"א סובר שאין העלם 1/2 שיעור)

רבה: ר"ג אכן מחייב בשכח מלאכות אבל זה בגלל שהוא סובר כר"א. אי אפשר ללמוד מר"ג על שיטת ר"ע.

ישנם שתי ברייתות הקובעות:

1. כתב 2 אותיות בהעלם 1: האותיות מצטרפות וחייב,
2. כתב 2 אותיות ב2 העלמות: ר' גמליאל: חייב, חכמים: פטור.
3. כתב 2 אותיות ב2 שבתות: ר"ג בברייתא א': מודה שפטור, ר"ג בברייתא ב': חייב.

1. אם 'שכח מלאכות' חייב על כל שבת - זה בגלל 'גופים מחולקים',
2. אם 'שכח שבת' חייב על כל שבת - זה בגלל שנזכר באמצע וזה הרי בדיוק - '2 העלמות'.
3. 'גופים מחולקים' - לא מצטרפים, '2 העלמות' - ר"ג: אין העלם בחצי שיעור ולכן מצטרפים.

הנחת מוצא:
 יש מקרה שבו ר"ג פוטר בשתי שבתות ויש מקרה בו הוא מחייב. בשכח שבת הוא חייב לחייב (כיוון שזה שתי העלמות) לכן כדי לפטור הוא חייב לסבור שבשכח מלאכות זהו שני גופים (ולכן פטור) וממילא גם בשכח מלאכות הוא יהיה חייב על כל שבת!

הוכחת רב חסדא

הוכחות נוספות:

הוכחה א': רב חסדא: לשיטתי שהדין הוא על שגגת מלאכות ברור מה הראיה מנידה - שם יש אב אחד ובשבת יש לט אבות, לשיטתך שהדין הוא על שגגת השבת מה הראיה מנידה אחת?
רבא: יש לגרוס 'הבא על נשותיו הנידות' - שם יש גופים מחולקים.

הוכחה ב': רבא: אם הדין הוא האם הימים שבין השבתות הם מלקים את הידיעה והופכים את המקרה לשתי העלמות מה הראיה מנידה. אצלנו יש ימי היתר באמצע. בנידה היא אסורה כל הזמן. (לשיטת רבה הדין הוא האם שבתות הם גופים מחולקים, לשיטת ר"ח הדין הוא האם השבתות נחשבות לשתי העלמות)
רב חסדא: מדובר כשטבלה וראתה דם.

הוכחה ג': רבא: לשיטתי שהדין הוא על שגגת שבתות והאם שבתות הם גופים מחולקים ברור למה כתוב 'הבא על הקטנות' לשיטתך למה לא כתוב קטנה?
רב חסדא: מדובר בכמה אנשים שבאו כל אחד על קטנה אחת.

ר' שמעון בן אלעזר הבין את הדו שיח של ר"ע ור"א הפוך מהמשנה.
ר"ע שאל על נידה ור"א הוכיח לו משבת (כמובן שהטעמים לפרוך את הלימוד או לאושש אותו - התחלפו גם כן).